

Facultatea de Filosofie

Tematica pentru cursurile deschise

Lector poziția 11

Hermeneutică: Originile antice ale hermeneuticii (*hermeneuein, hermeneia*) (Hermes, religie, Platon, Aristotel, Grecia Antică în general). Originile biblice (studiile ebraice, hermeneutica patristică, Origene, Augustin, Cassian) și medievale. Hermeneutica în spațiul juridic (dreptul roman). Surse hermeneutice în Renaștere (*Ars critica*, J. C. Dannhauer), Reformă (Luther și Melancton; Matthias Flacius) și modernitate (Spinoza, J.M. Chladni, G.F. Meier). Hermeneutica în secolul al XIX-lea (Fr. Ast, Fr. Schleiermacher, istorismul lui Droysen; A. Boeckh). Rolul central jucat de W. Dilthey (*Geisteswissenschaften*). Hermeneutica fenomenologică a lui M. Heidegger. Hermeneutica la Hans-Georg Gadamer. Hermeneutica lui Paul Ricoeur. Aspecte contemporane ale hermeneuticii (hermeneutica interculturală, intenționalismul hermeneutic).

Fenomenologie: Originile și începuturile fenomenologiei. Metoda fenomenologică. Franz Brentano și apariția problemei intenționalității. E. Husserl și dezvoltarea fenomenologiei transcendente. Temele fenomenologiei husserliene (*Cercetările logice, Idei I, Meditații carteziene*). Fenomenologia la Heidegger. Temele fenomenologiei heideggeriene (critica heideggeriană a fenomenologiei husserliene din cursul *Prolegomene la istoria conceptului de timp; Ființă și timp*, metoda fenomenologică și raportul ființei cu timpul; *Problemele fundamentale ale fenomenologiei* și metoda fenomenologică). Aspecte contemporane ale dezvoltării fenomenologiei.

Fenomenologia de la F. Brentano la E. Husserl: Apariția fenomenologiei, context filosofic, științific și cultural. Precizări terminologice, etimologia cuvântului, surse istorice ale fenomenologiei: Platon, Aristotel, Descartes. Originile medievale ale conceptului de *intentio* și problema intenționalității, Filosofia lui Franz Brentano și fundalul filosofic al sec. al XIX-lea. Empirism, neokantianism, preocupări legate de logică (Lotze). Psihologia empirică a lui Franz Brentano. Începuturile filosofice (matematică, logică) ale lui Husserl. Concepția fenomenologică a lui Husserl: *Cercetările logice* (cercetarea a V-a și a VI-a). Husserl: Cele cinci prelegeri despre *Ideea de fenomenologie*. Husserl: *Prelegeri cu privire la fenomenologia conștiinței interne a timpului*. Husserl: *Idei pentru o fenomenologie pură și o filozofie fenomenologică*. Husserl: *Criza științelor europene și fenomenologia transcendentală, Krisis*. Husserl: *Meditațiile carteziene*. Influența fenomenologiei în sec. al XX-lea și astăzi.

Artă și cunoaștere. Concepte de cunoaștere și concepte de artă. Relația dintre cunoaștere și artă. Experiența artistică și cunoașterea. Sursele antice ale raportului artă-cunoaștere (*poiesis, techne, episteme, sophia*). Lucrul, opera de artă, arta și adevărul. Limbaj, artă,

cunoaștere. Reprezentări artistice și reprezentări științifice. Artă și știința, relații și evoluții. Artă, cunoaștere și tehnică.

Lector poziția 17

Introducere în etică: Statutul eticii ca disciplină filosofică. Ce este moralitatea? Concepția minimă despre moralitate. Morala și practicile sinelui. Etică și subiectivism. Raportul morală-religie. Etici teocentrice: etica iudaică, etica creștină și etica islamică. Egoism psihologic și egoism etic. Utilitarismul. Principiile eticii lui Kant. Etica virtuții: Aristotel și MacIntyre. Genealogia moralei în viziunea lui Nietzsche. Etica postmodernă. Etica feministă. Minimalismul etic și viitorul moralei.

Introducere în estetică: Statutul esteticii ca disciplină filosofică și problemele esteticii. Atitudinea estetică. Gustul și publicul. Categoriile estetice – categorii afective. Frumosul – fenomen estetic și categorie centrală a esteticii. Ideea de frumos și condiția artistului. Sublimul în interpretarea lui Kant. Sentimentul tragic al vieții și estetica tragicului. Comicul. Conceptul de formă estetică. *Kitsch* și modernitate.

Filosofia greacă: Filosofia greacă: semnificația ei istorică. Presocraticii. Momentul socratic și importanța lui în istoria filosofiei. Platon și dialogul filosofic. Platon despre filosofie ca „pregătire pentru moarte”. Ontologie și metafizică în *Phaidon*. Critica teoriei formelor în *Parmenides*. Semnificațiile multiple ale ființei în viziunea lui Aristotel. Doctrina categoriilor și problema unității semnificațiilor ființei la Aristotel. Noțiunea de substanță în filosofia aristotelică. Raportul potență-act în filosofia aristotelică. Filosofia elenistică și romană.

Filosofie contemporană: Direcții și tendințe în filosofia contemporană. Filosofie analitică – filosofie continentală. Problema limbajului în filosofia contemporană. Problema subiectului în filosofia contemporană. Ideea de autenticitate în filosofia și cultura contemporană. Problema autenticității în gândirea lui Heidegger. Foucault despre filosofie ca „îngrijire de sine”. Individ, subiect, persoană și problematizarea acestora în filosofia contemporană. Abordări recente în problema identității personale: sinele multiplu, sinele discursiv, sinele narativ. Identitate și narațiune: probleme și concepții.

Lector poziția 22

Instituții politice și sociale: Paradigme fundamentale ale instituțiilor politice și sociale: vechiul și noul instituționalism. Modele ale explicației, apariției și funcționării instituțiilor politice și sociale. Analiza economică a instituțiilor politice și sociale. Instituțiile și teoria jocurilor. Individualism economic și logica acțiunii colective. Teoria alegerii publice. Paradoxul blatistului și tragedia bunurilor colective. Teoria costurilor de tranzacție. Problema eficacității și eficienței instituțiilor politice. Logici ale acțiunii organizaționale. Dependența de cale și problema schimbării instituționale.

Filosofie politică și socială: Problema libertății: bine general și bine individual. Principiul maximizării libertății individuale. Libertate negativă și pozitivă. Libertatea republicană. Libertatea ca amplificare a capacităților. Dreptatea socială. Concepții liberal și libertariene despre dreptatea socială (Hayek, Milton Friedman, Nozick). Concepții liberale de stânga despre dreptatea socială (John Rawls, David Gauthier, Michael Walzer, Thomas Nagel, Sen). Bine public și dreptate socială. Dificultățile acțiunii colective și binele public. Statul și binele public. Problema egalității. Egalitate și imparțialitate (Nagel). Egalitatea resurselor (Dworkin).

Filosofia istoriei: Faptul istoric. Problemele cunoașterii istoriei. Problema cauzalității, legilor și necesității în istorie. Explicație și înțelegere. Narativitate și scrierea istoriei. Problema progresului istoric. Problema ciclicității în istorie. Progres științific și progres istoric în filosofia lui Condorcet. Problemele filosofiei hegeliene a istoriei. Concepția lui Marx asupra istoriei. Nietzsche și filosofia istoriei. Filosofia istoriei a lui Spengler. Concepții contemporane în filosofia istoriei.